

11

Odabrane porodice potklase Lamiidae

Mijat BOŽOVIĆ

Lamiidae

odabrane porodice:

Rubiaceae

Gentianaceae

Apocynaceae

Solanaceae

Boraginaceae

Oleaceae

Scrophulariaceae

Plantaginaceae

Lamiaceae

Familia GENTIANACEAE

herba (annua v. perenna)

folia simplicia opposita
rarius rosulata

* $K_{(4-5)}$ $C_{(4-5)}$ A_{4-5} v. $(4-5)$ $G_{(2)}$
flos solitarius v. cyma

capsula (rarius bacca)

Gentiana lutea

čašica i krunica
doboko usijećene na po
5 lancetastih režnjeva

kupasta čaura koja
se otvara sa 2 kapka

podzemni organi lincure:
omiljeni narodni lijek i profilaktično sredstvo

Gentiana asclepiadea

Centaureum erythraea

listovi na
stabljici sa
3 nerva

listovi u
rozeti sa
5 nerava

gronjolika
cimozna
cvast

Familia APOCYNACEAE

arbor, frutex, liana v. herba perenna
+ latex

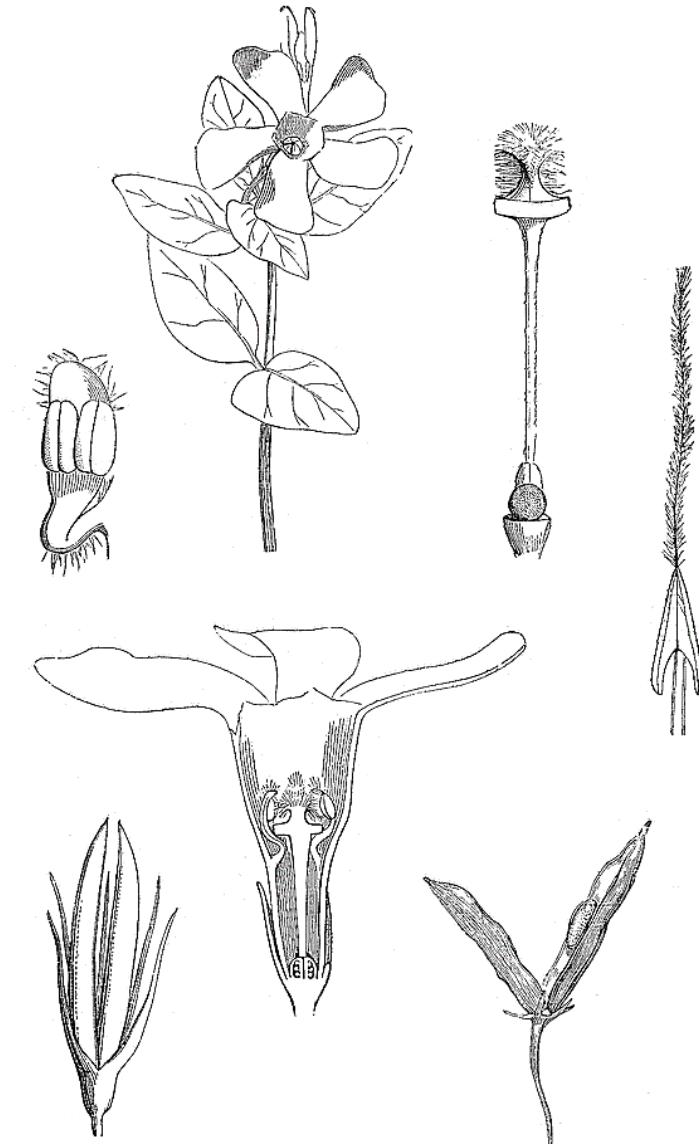
folia simplicia opposita
rarius verticillata v. alterna

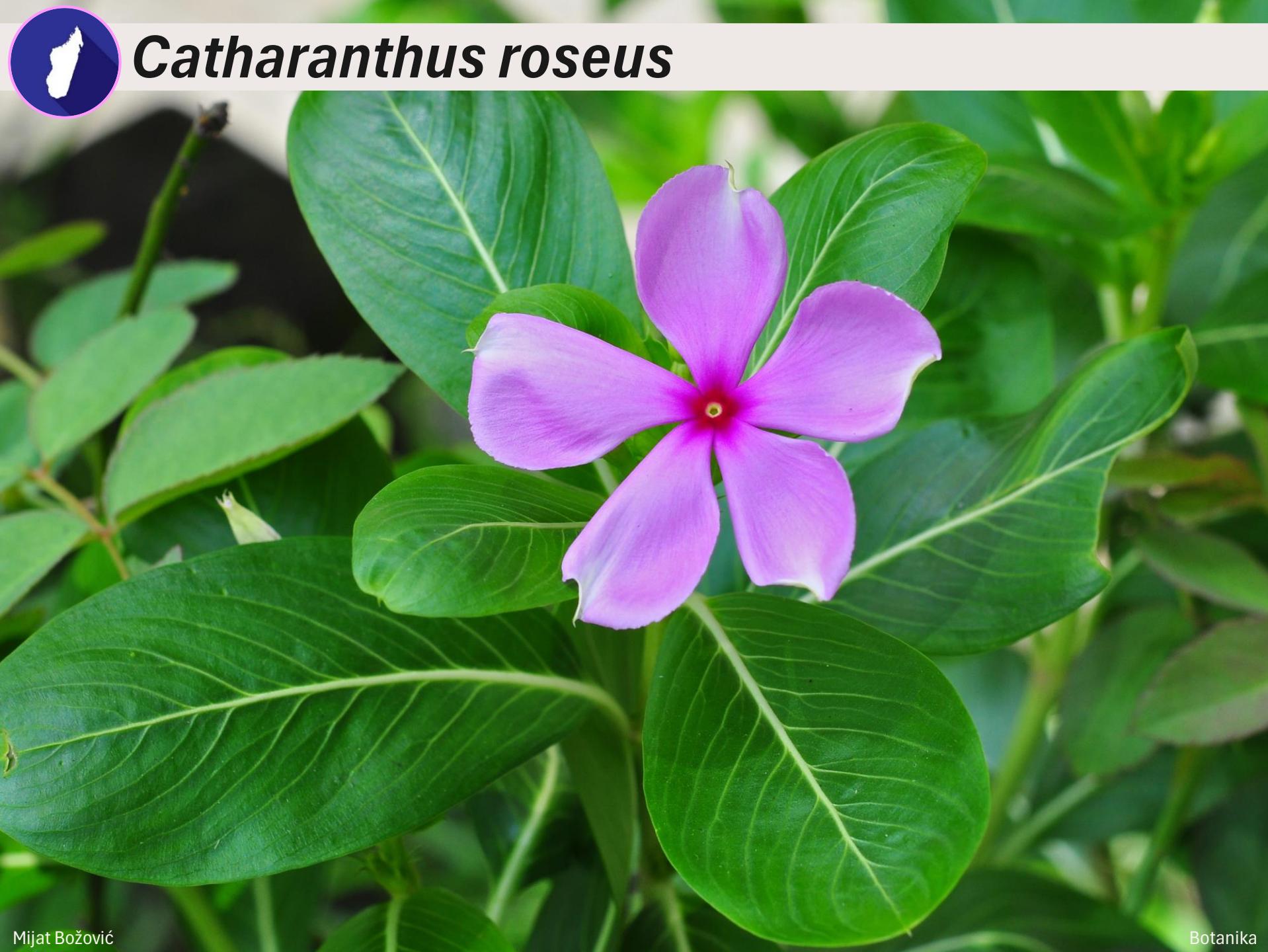

* $K_{(5)} C_{(5)} A_{(5)} G_2$ v. (2)
flos solitarius v. cyma

folliculus, rarius drupa

Catharanthus roseus

Rauvolfia serpentina

Vinca minor

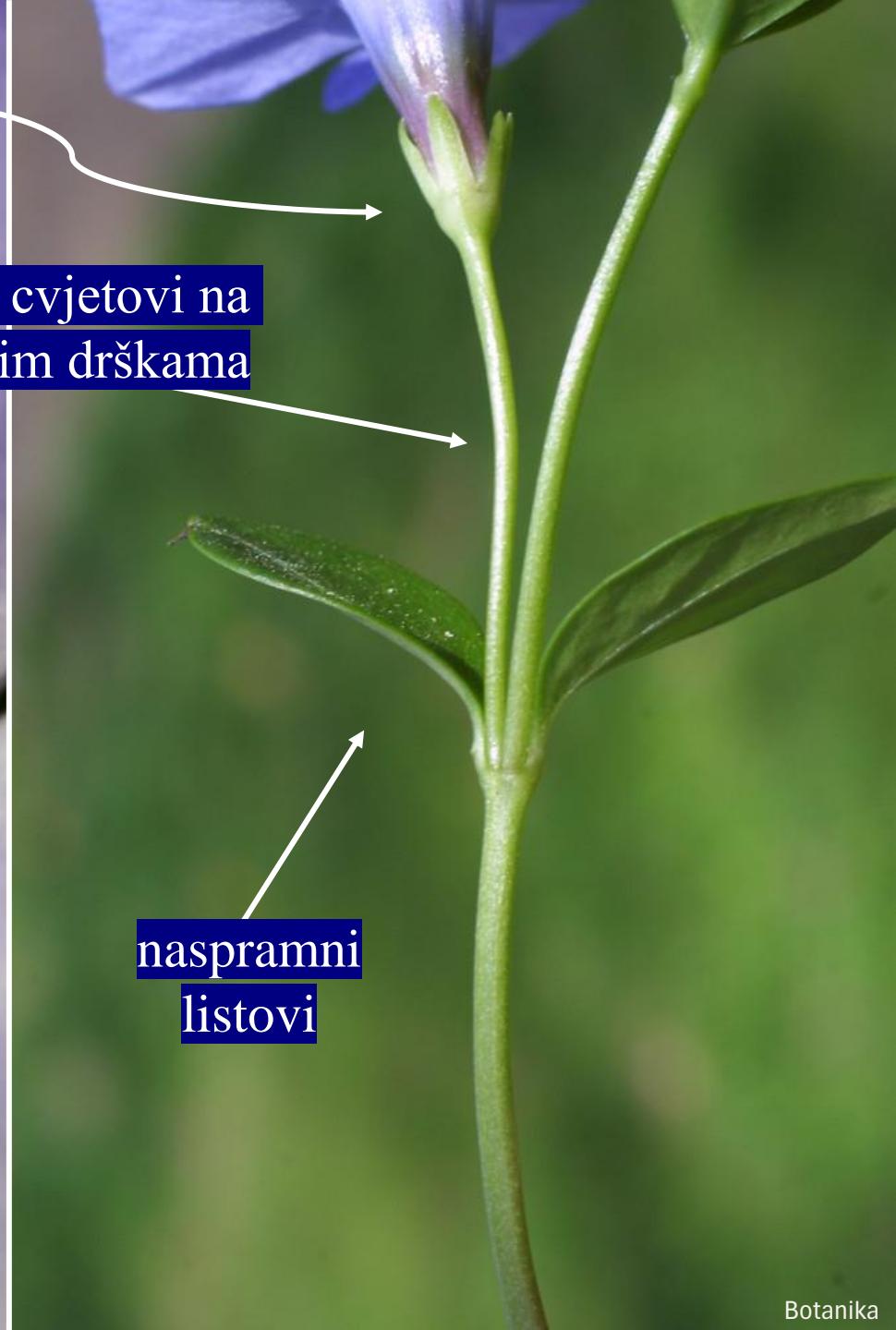
krunica sa
5 širokih
režnjeva

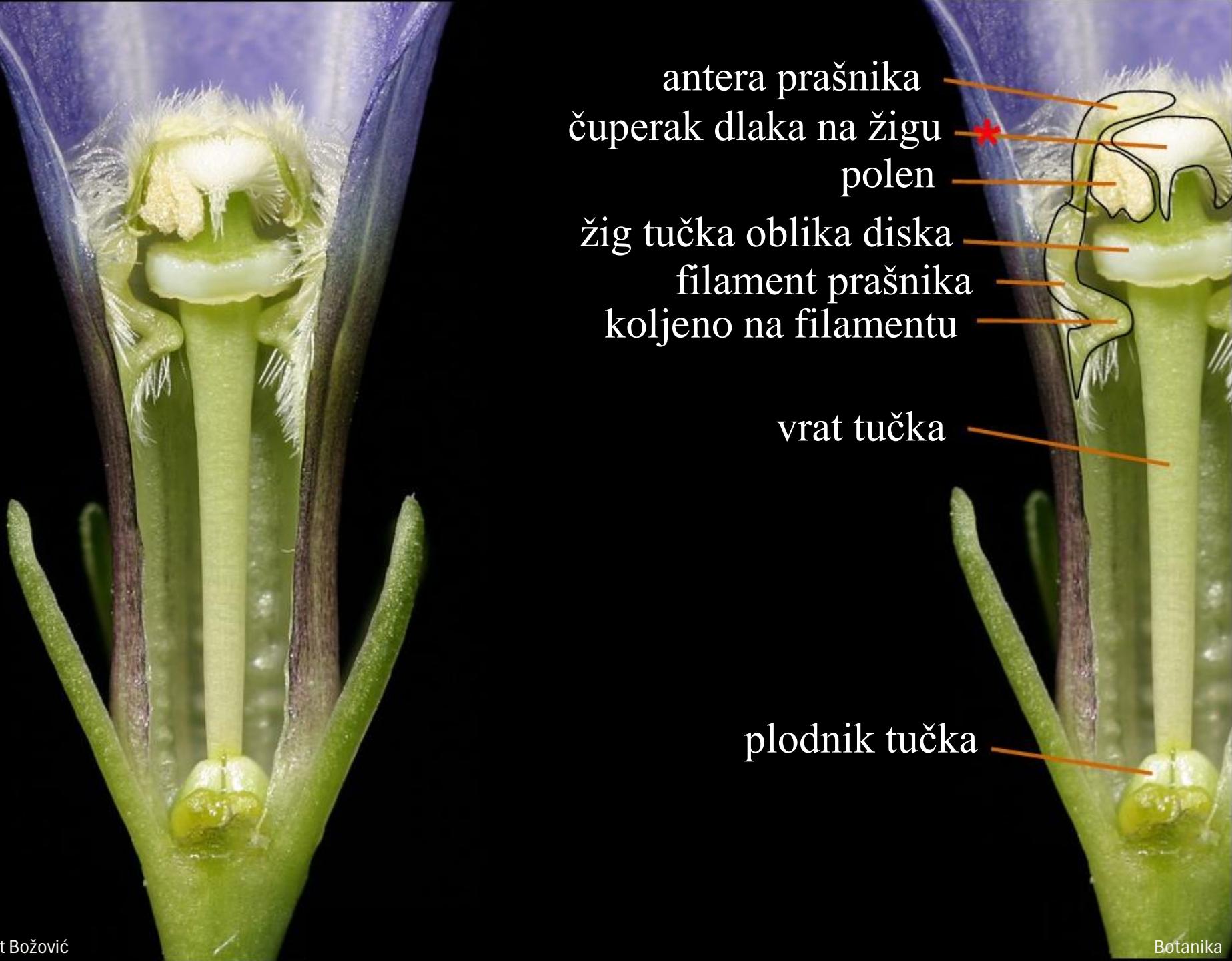
kratka ljevkasta čašica

pojedinačni cvjetovi na
dugačkim drškama

dlakave antere prašnika koje
pokrivaju žig tučka

naspramni
listovi

antera prašnika
čuperak dlaka na žigu

polen

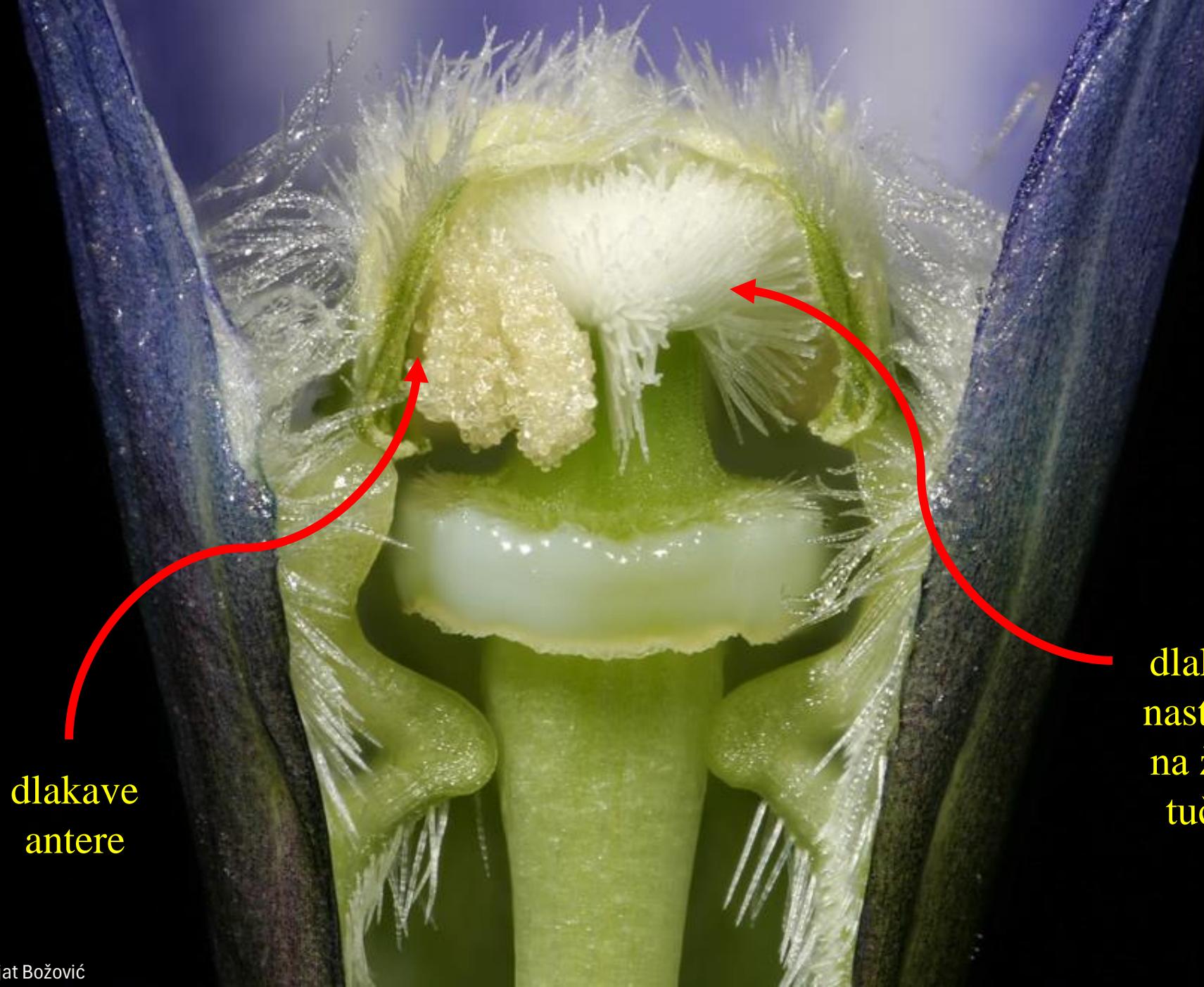
žig tučka oblika diska

filament prašnika

koljeno na filamentu

vrat tučka

plodnik tučka

dlakave
antere

dlakavi
nastavci
na žigu
tučka

Strophanthus hispidus

Nerium oleander

kožasti
lancetasti
listovi

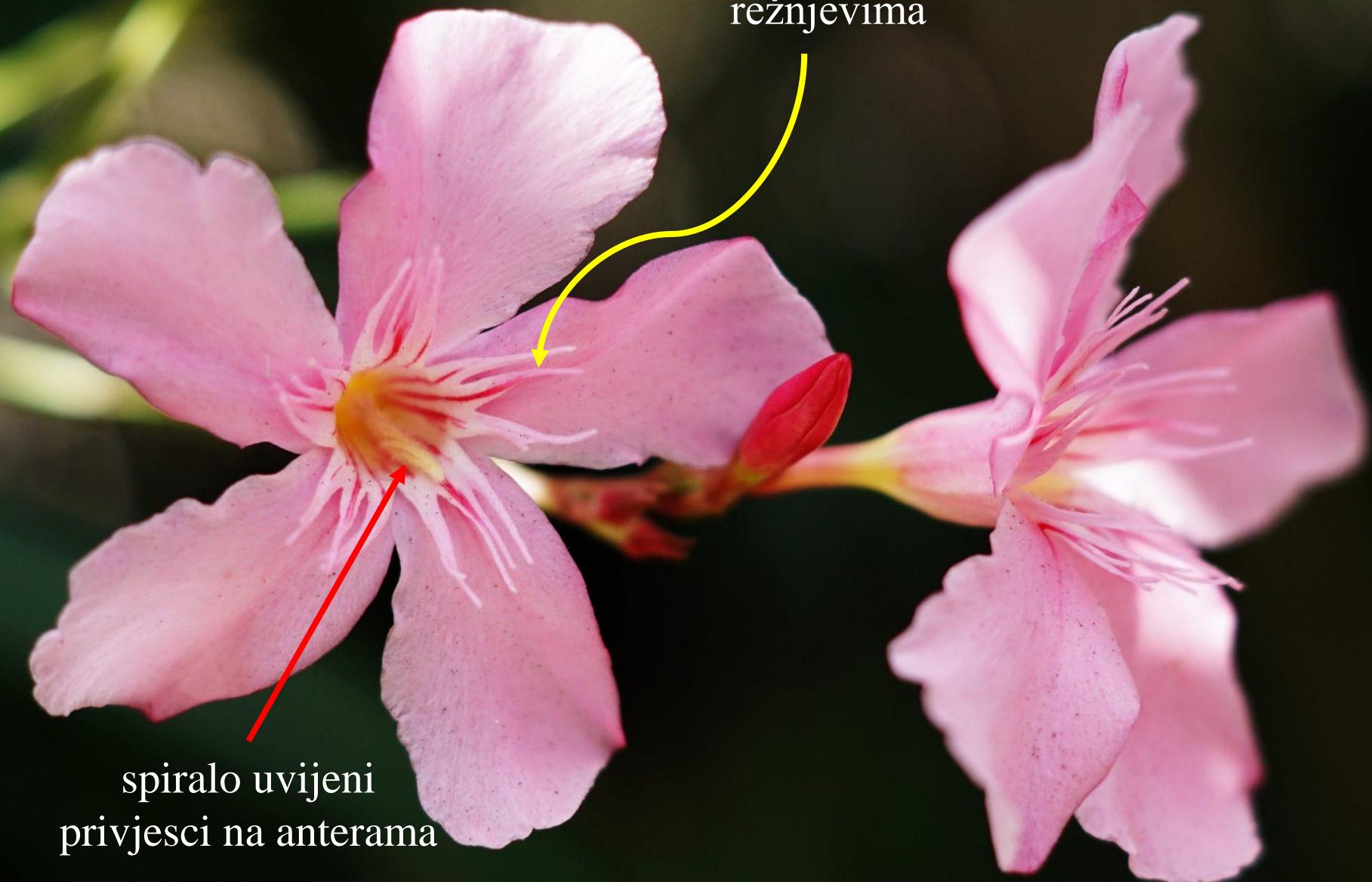

3-4 lista
u pršljenu

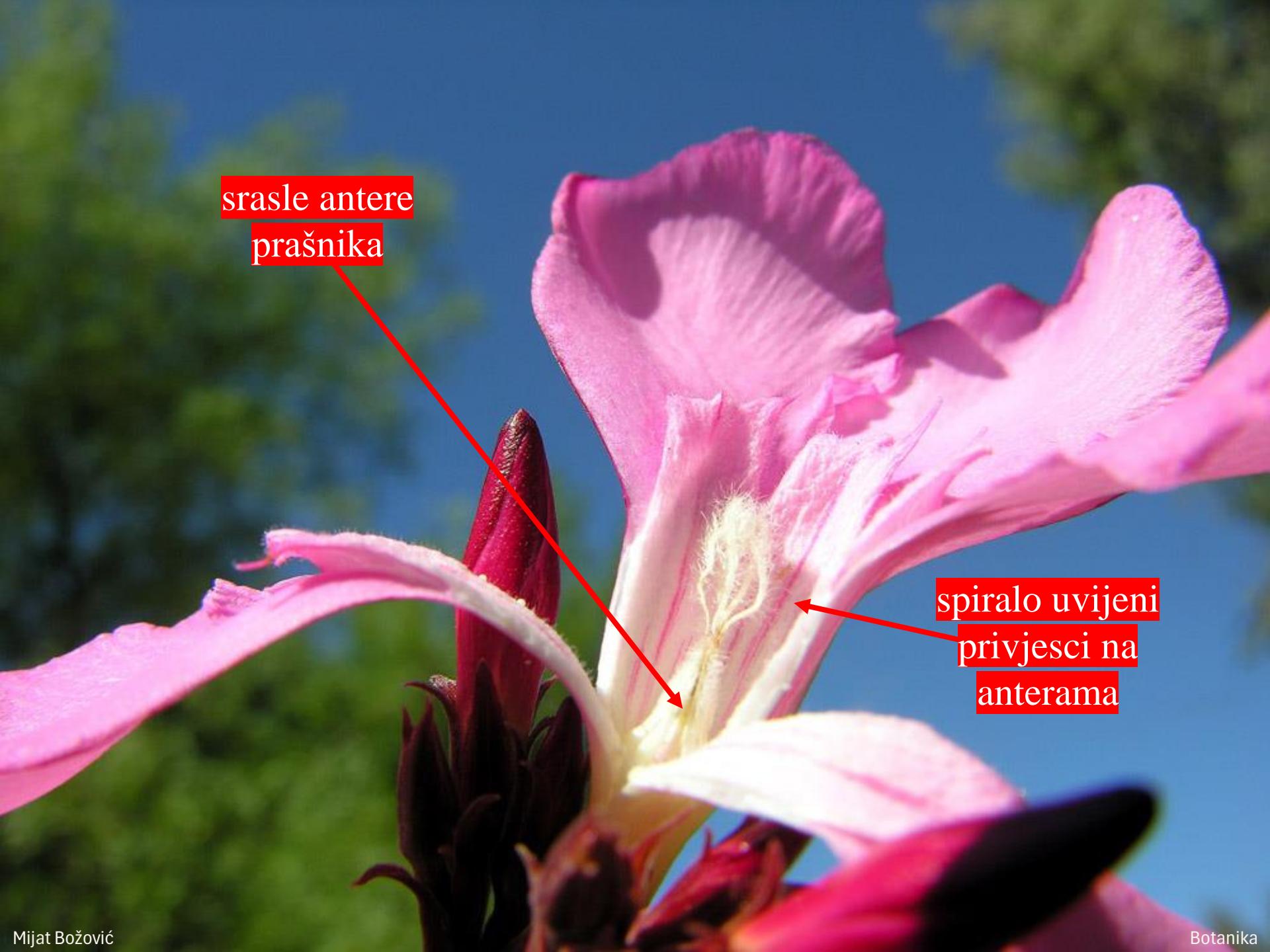

cimozne svasti
grupisane u
vršne gronje

ljuspe na kruničnim
režnjevima

spiralo uvijeni
privjesci na anterama

A close-up photograph of a pink flower, likely a morning glory, against a blue sky. Two red rectangular boxes with white text and red arrows point to specific parts of the flower. One arrow points from a box to the stamens, and another points from a box to the spiral stamens.

srasle antere
prašnika

spiralo uvijeni
privjesci na
anterama

2 cilindrična dijelom
srasla miješka

dlakavo
sjeme

Familia SOLANACEAE

herba (annua v. perenna)
frutex, rarius arbor v. liana

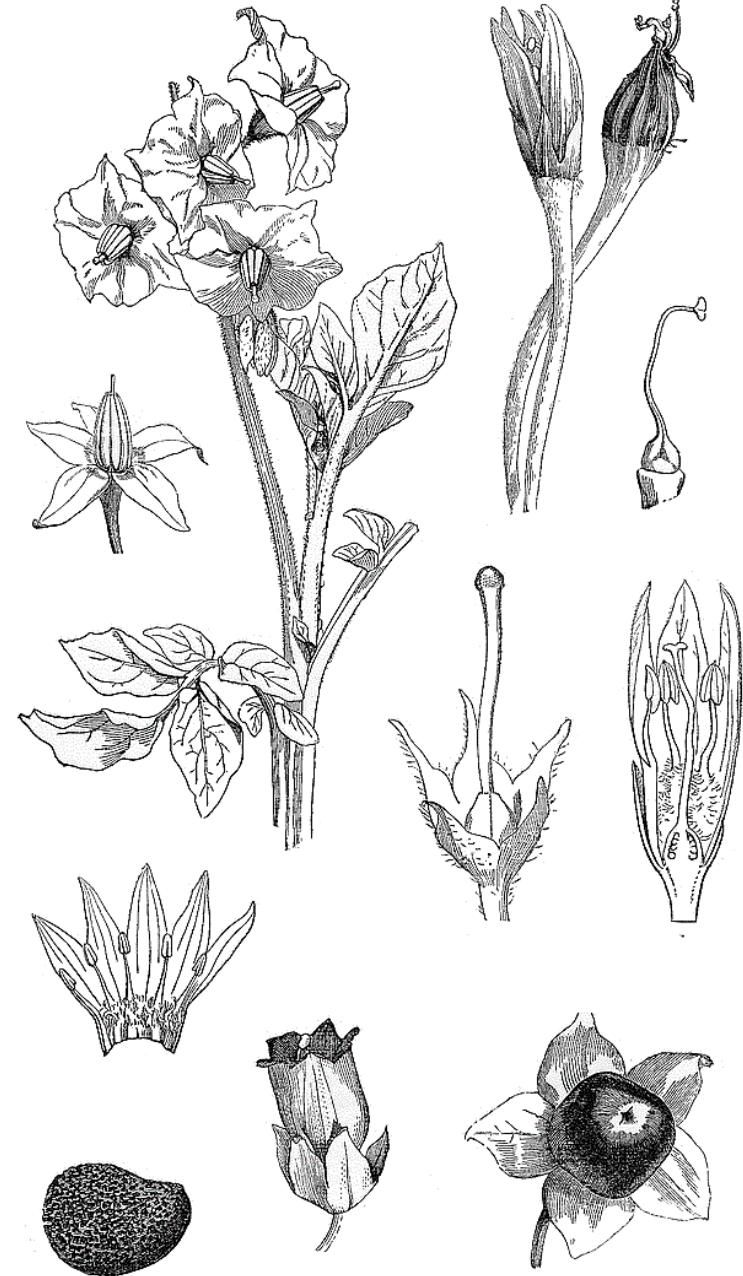
folia simplicia v. composita
alterna, rarius opposita

* $K_{(5)} [C_{(5)} A_5] G_{(2)}$
stamina epipetala
flos solitarius v. cyma

bacca v. capsula

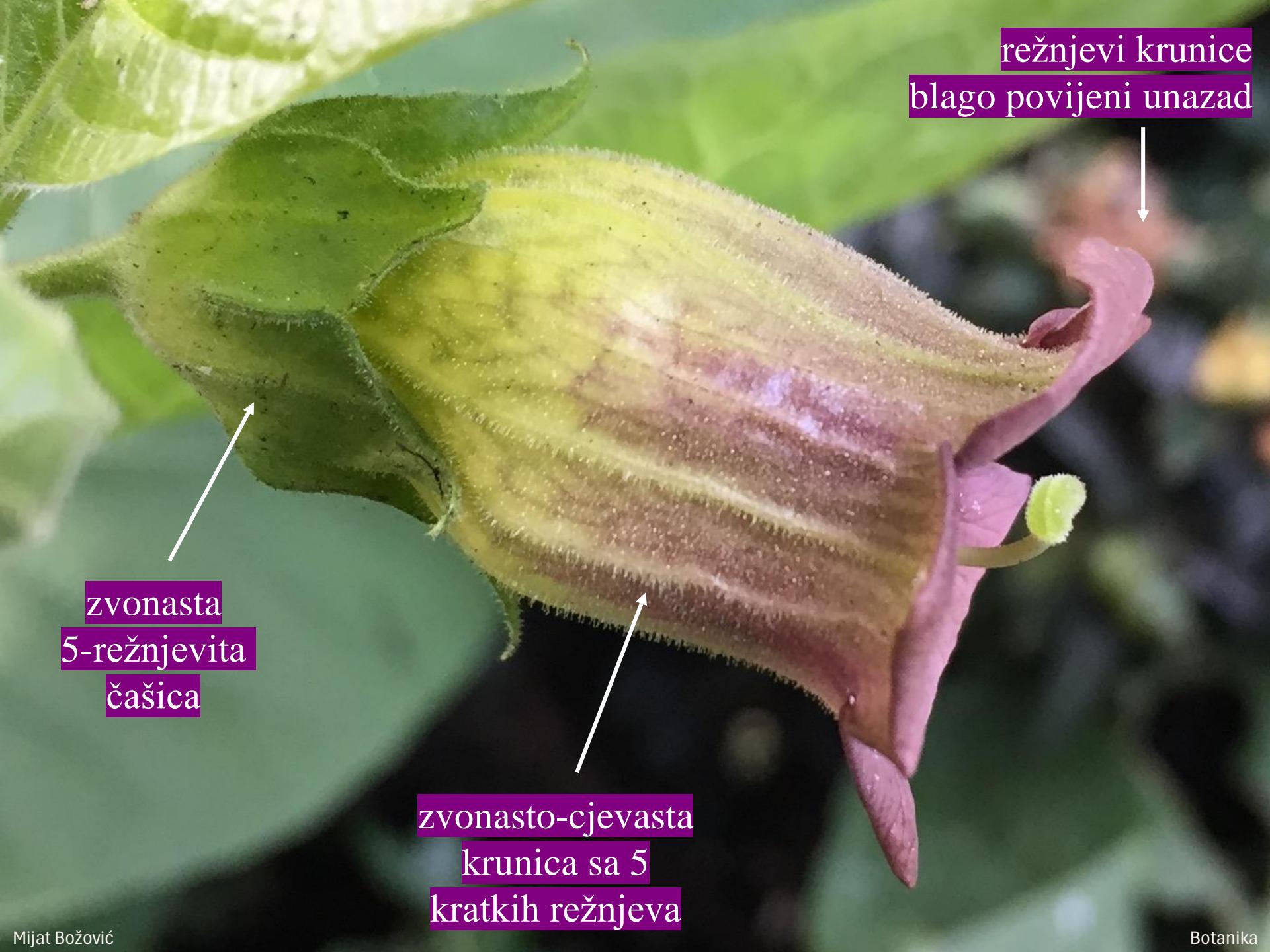

Atropa belladonna

anizofilija

režnjevi krunice

blago povijeni unazad

zvonasta
5-režnjevita
čašica

zvonasto-cjevasta
krunica sa 5
kratkih režnjeva

sjajna loptasta bobica
sa zvjezdolikom raširenom
čašicom koja zaostaje

Hyoscyamus niger

rozeta listova koja se
formira prve godine

stabljika sa listovima koja
se formira druge godine

A close-up photograph of a sunflower stem. The stem is green and hairy. Opposite each other along the stem are large, green, serrated leaves. The leaves have prominent veins and are also covered in fine hairs.

naizmjenično raspoređeni
dlakavi i sjedeći listovi
koji obuhvataju stabljiku

široko ljevkasta
krunica sa 5
nejednakih režnjeva

ljubičaste antere
i glavičasti žig

čašica razrasta oko
ploda i obavija ga

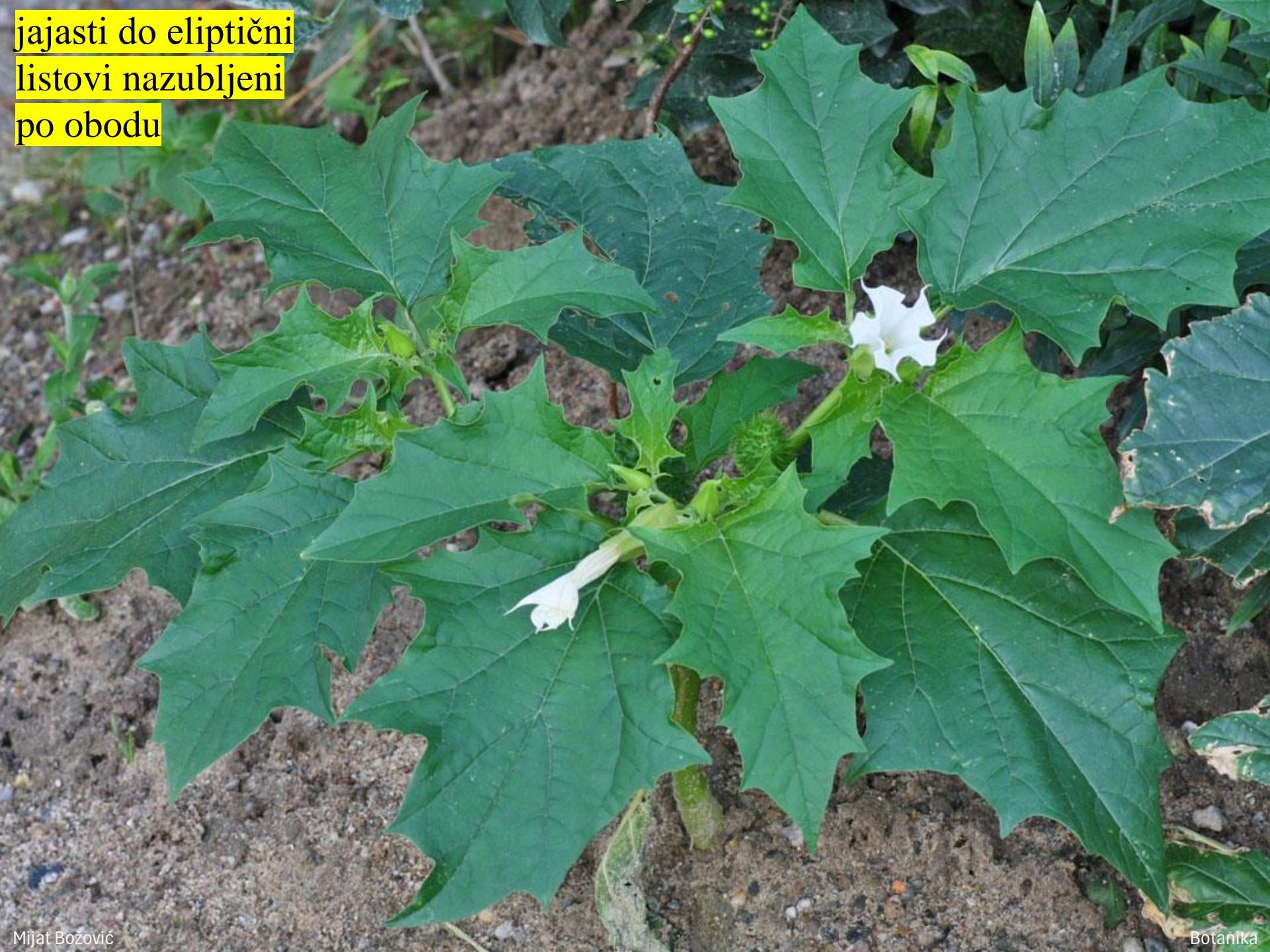
okruglačaura
sa puno sjemena

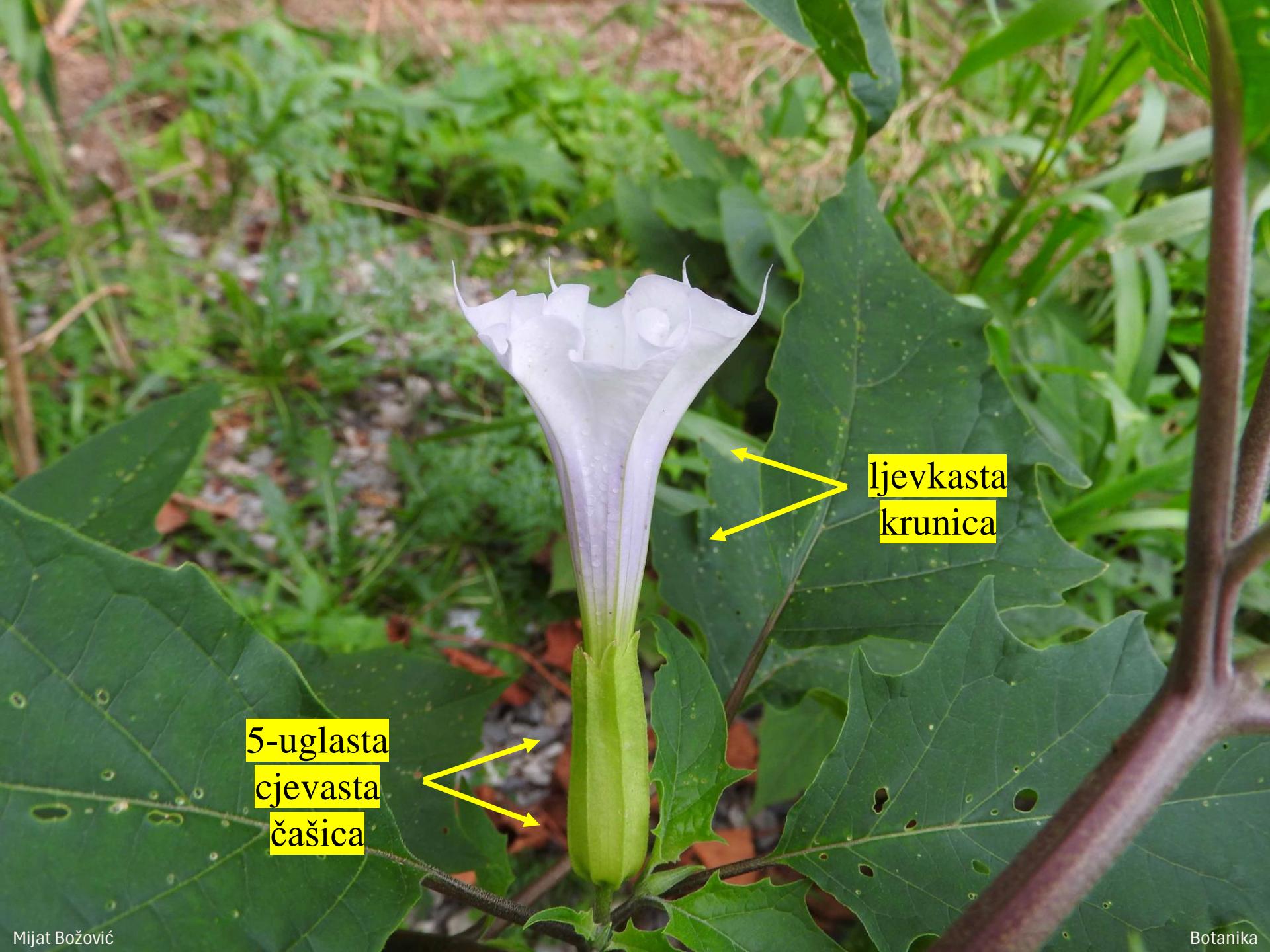

Datura stramonium

jajasti do eliptični
listovi nazubljeni
po obodu

5-uglasta
cjevasta
čašica

ljekasta
krunica

5 šiljatih
režnjeva
krunice

epipetalni
prašnici

jajolika do loptasta
čaura sa bodljama
koja se kada sazri
otvara sa 4 kapka

prstenasto
zadebljali
ostaci čašice

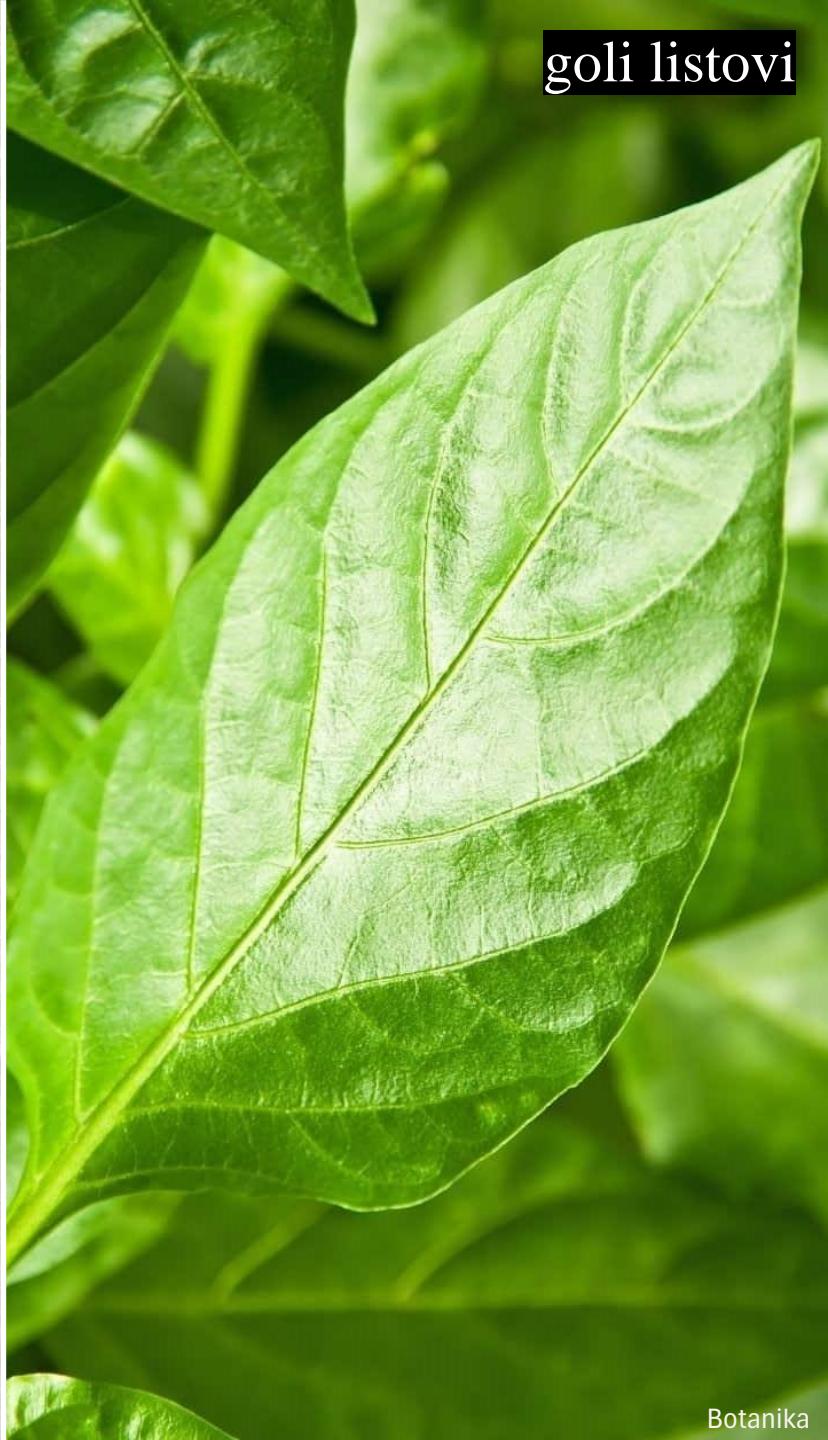
Capsicum annuum

goli listovi

Mijat Božović

Botanika

zvonasta čašica sa blago
režnjevitim ivicama

do pola
usiječena
krunica

ljubičaste
antere

plod bobica veoma
varijabilnog oblika i boje

Solanum tuberosum

plod bobica koja
je otrovna

jestive krtole
metamorfoze
izdanka

Solanum lycopersicum

plod bobica koja
je jestiva

Nicotiana tabacum

okriljena
lisna drška

Mijat Božović

Botanika

cvjetovi u metlicama

jajasta do
elipsoidna
čaura

pušenje kao najčešća zlopotreba duvana:
hronična intoksikacija i zavisnost od nikotina

Familia OLEACEAE

arbor, frutex v. liana

folia simplicia v. composita

opposita (rarius alterna)

decidua v. sempervirentia

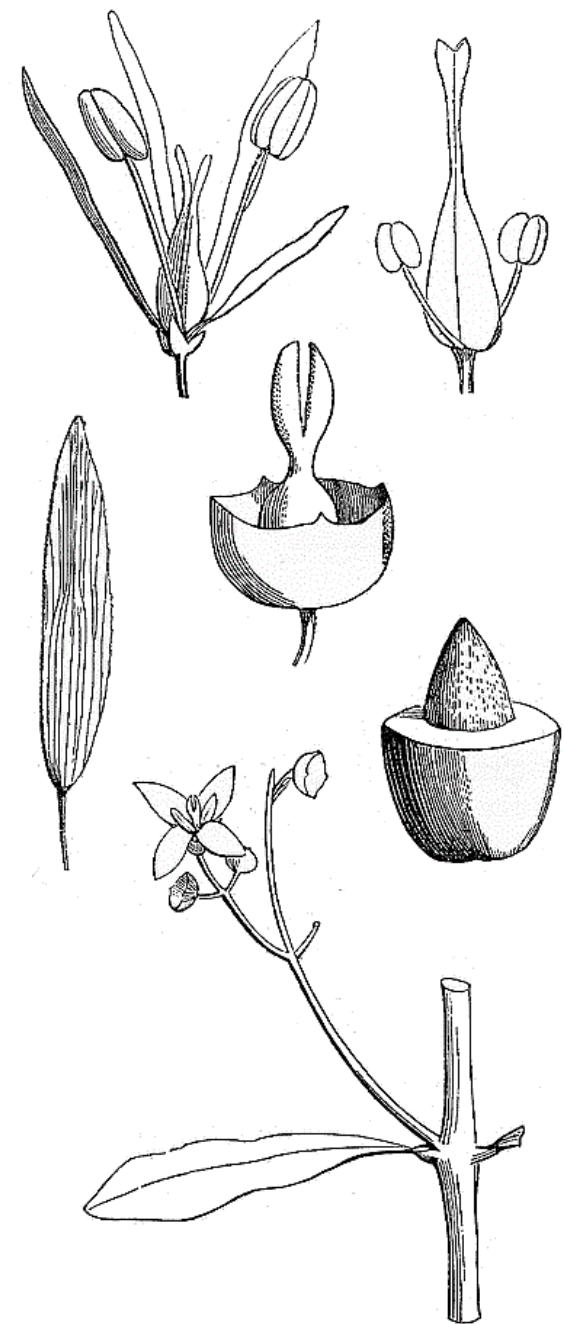

* P_0 v. $K_{(4)}$ $C_{(4)}$ A_2 $G_{(2)}$

cyma, racemus, umbella v. panicula

drupa, nux, capsula v. bacca

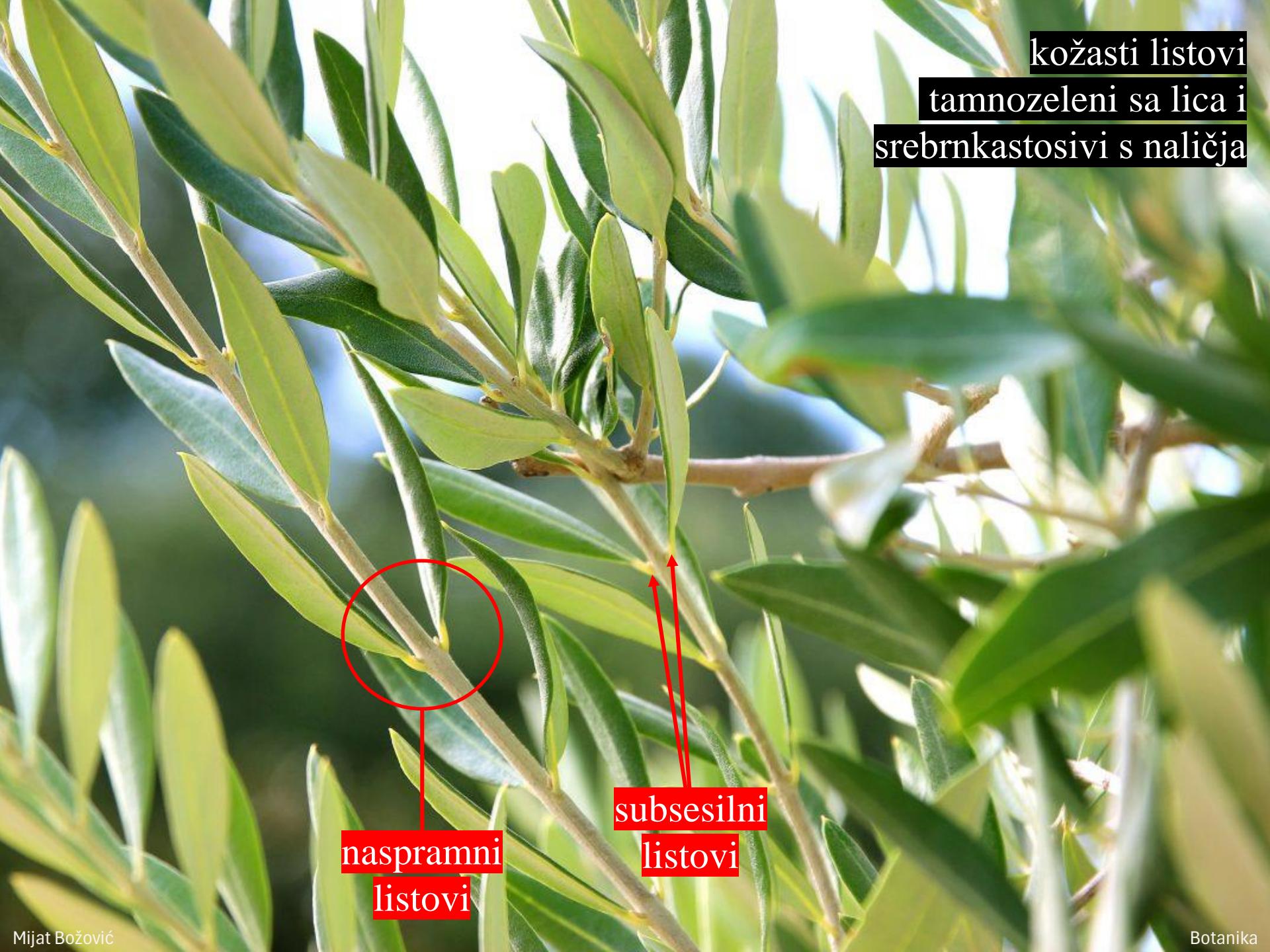
Olea europaea

kožasti listovi
tamnozeleni sa lica i
srebrnkastosivi s naličja

naspramni
listovi

subsesilni
listovi

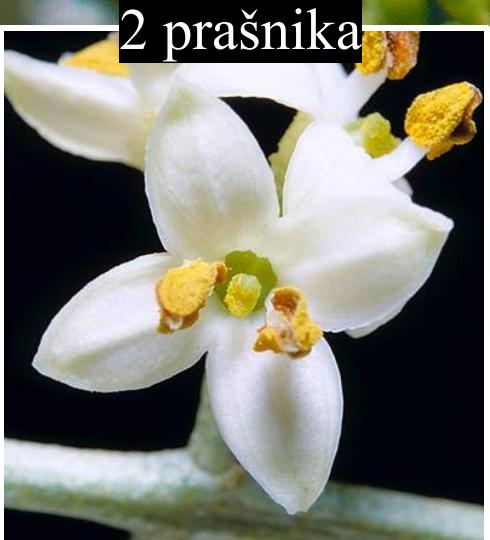

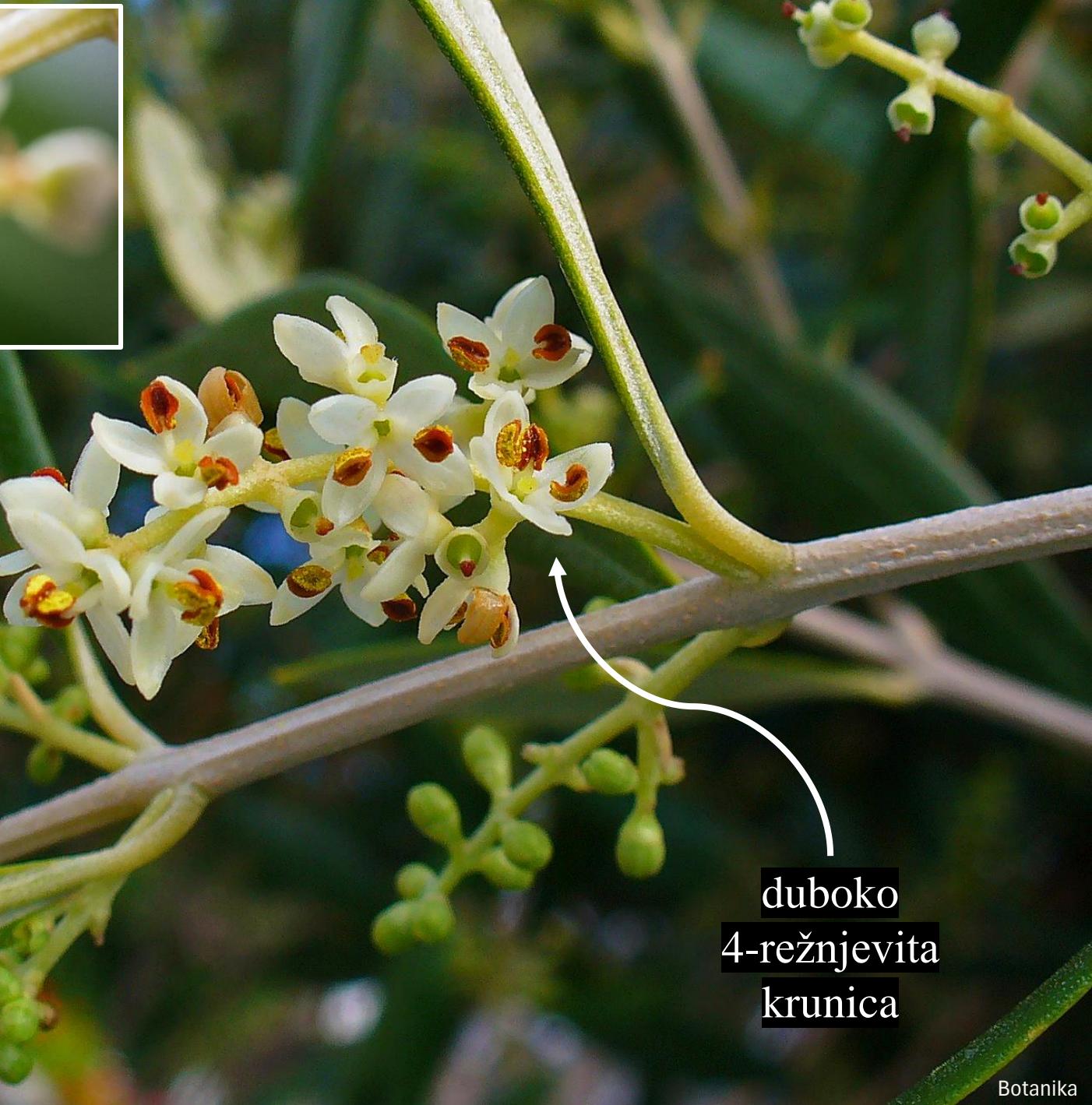
pazušne
metlice

zvonasta čašica

2 prašnika

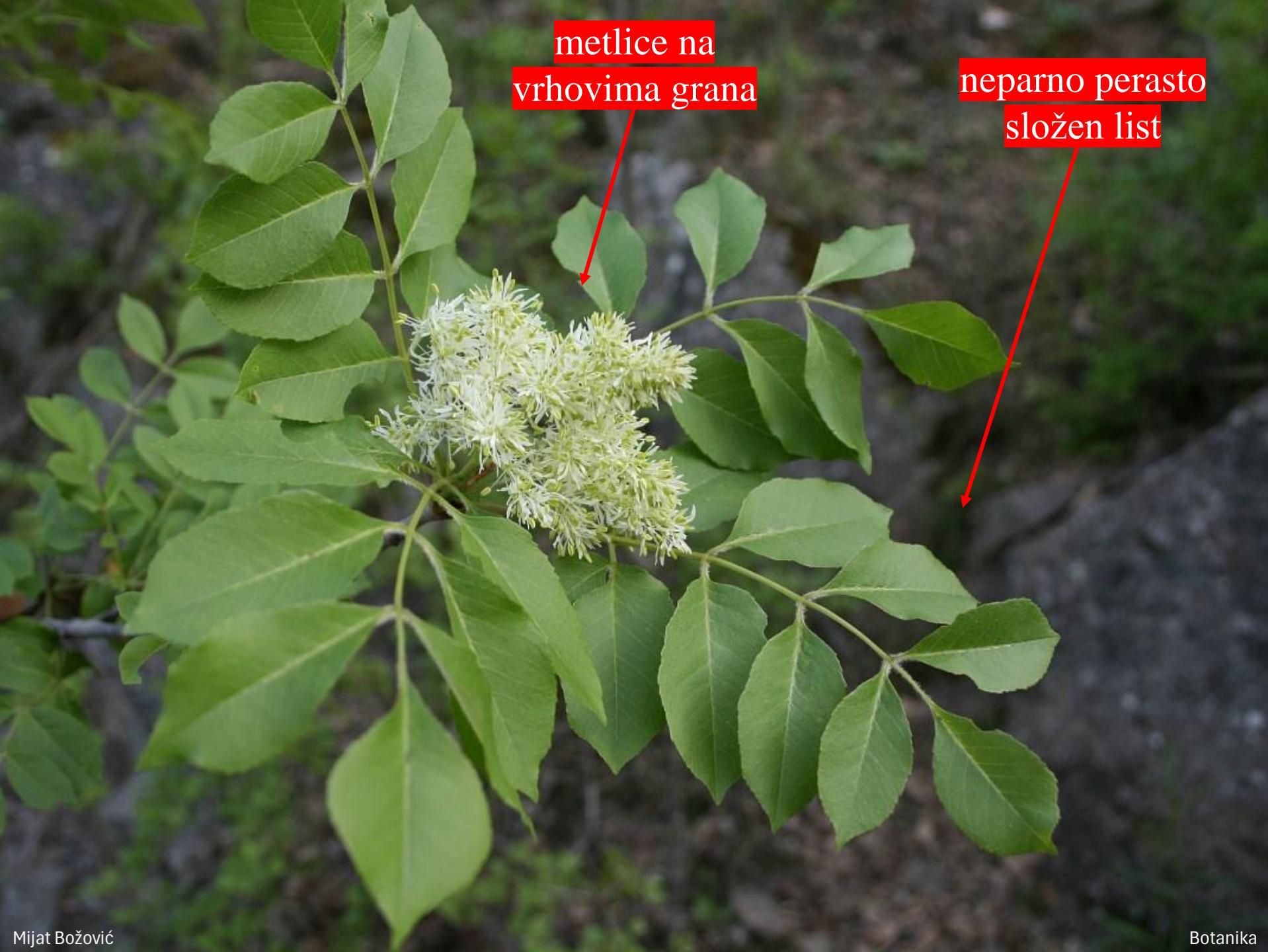
**duboko
4-režnjevita
krunica**

1-sjema
koštunica

Fraxinus ornus

metlice na
vrhovima grana

neparno perasto
složen list

duboko
usiječen
perijant

po 2 prašnika
u svakom
cvijetu

samara:

1-sjemena izdužena
orašica sa krilom pri osnovi

Fraxinus excelsior

Ligustrum vulgare

sjajna bobica

Syringa vulgaris

čaura

Jasminum odoratissimum

Familia SCROPHULARIACEAE

herba (annua v. perenna)
rarius frutex v. arbor

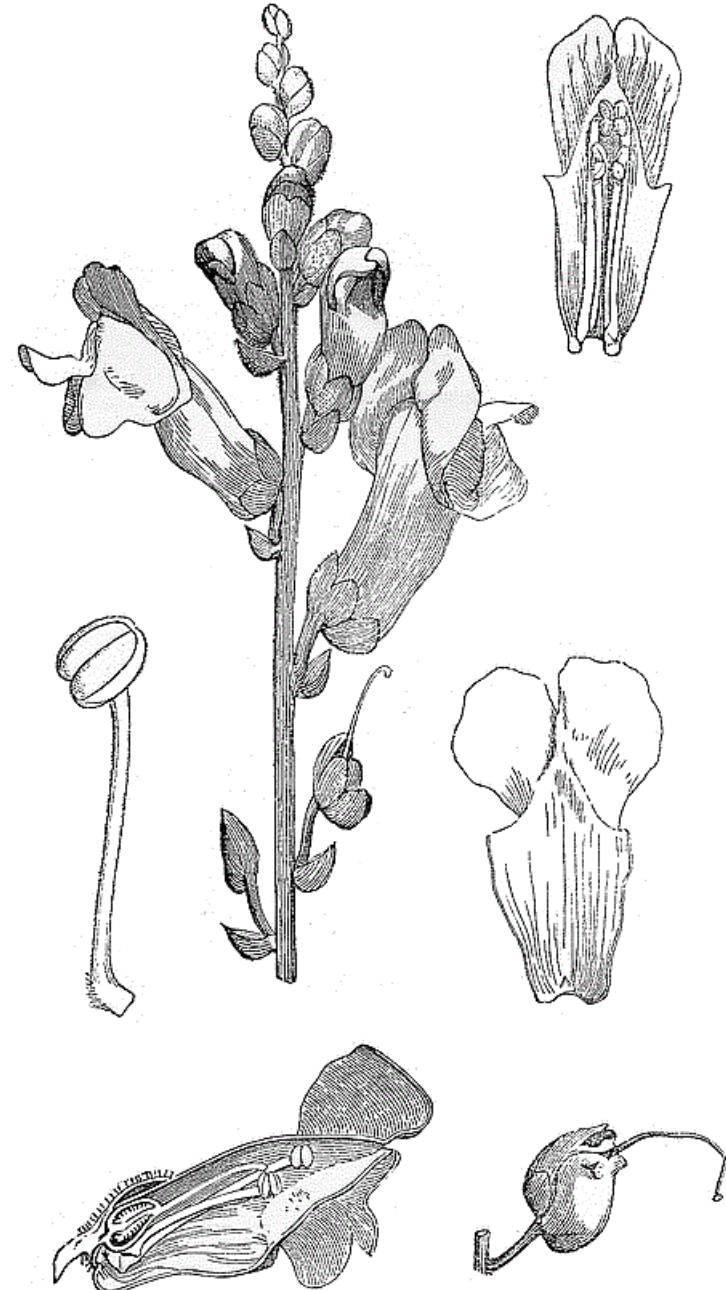
folia simplicia
alterna v. opposita

↑ v. * $K_{(4-5)}$ $C_{(4-5)}$ A_2 v. 4 v. 5 $G_{(2)}$
racemus, spica v. flos solitarius

capsula, rarius bacca

Digitalis purpurea

negrana
stabljika

dlake na
stabljici

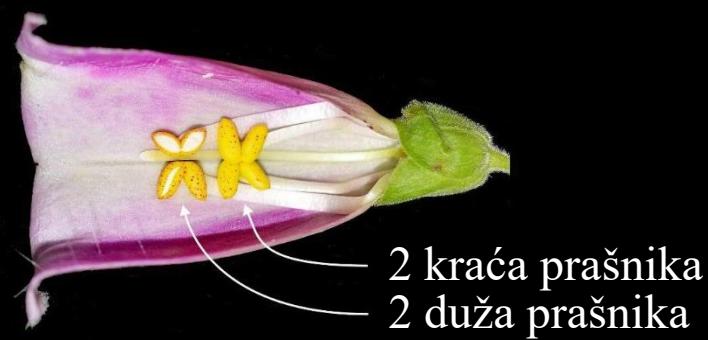
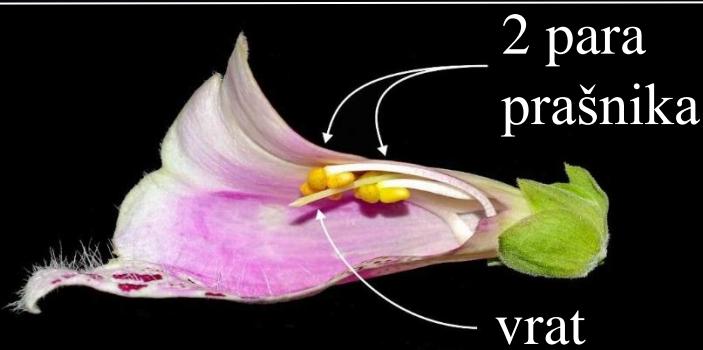
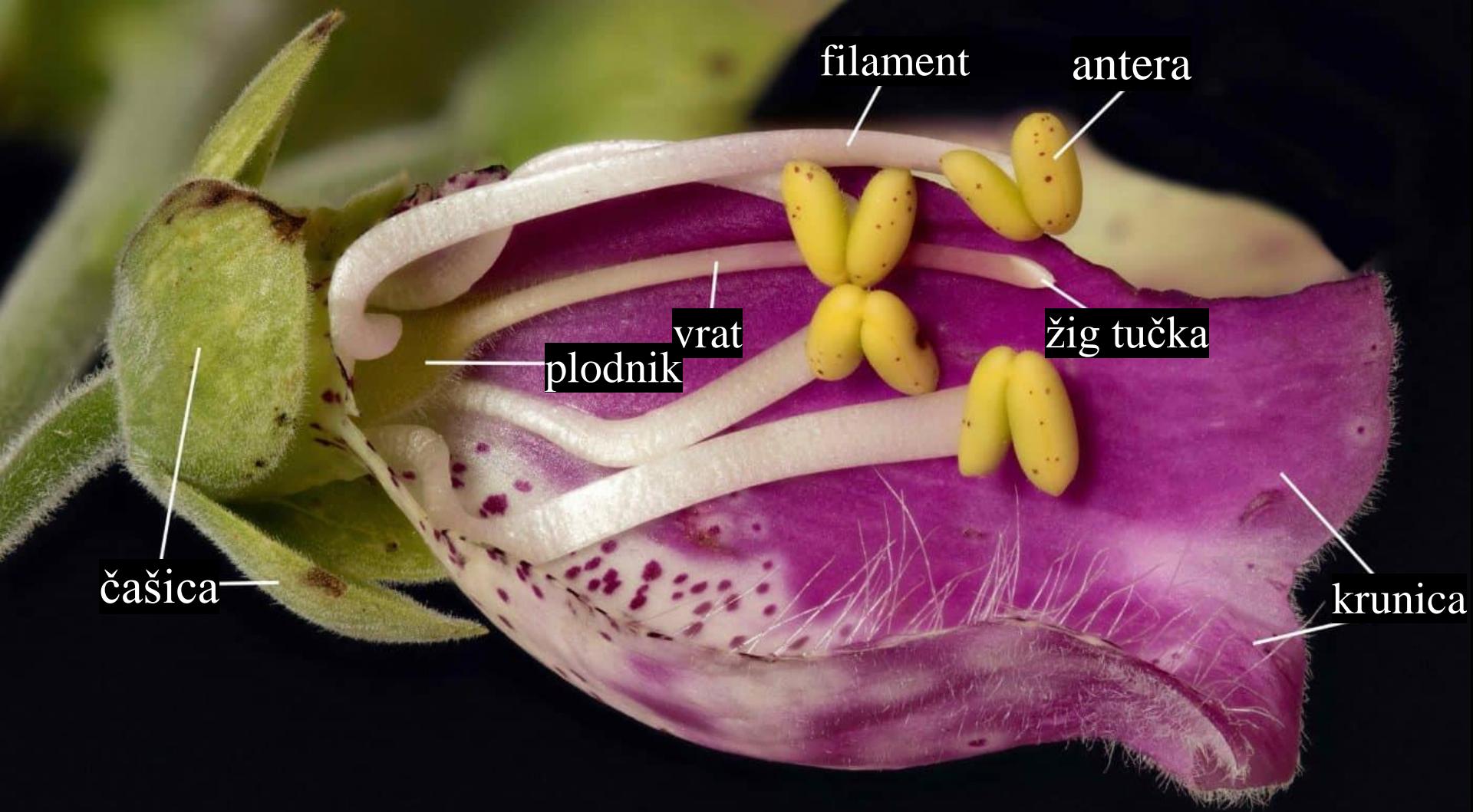
donji listovi
na okriljenim
drškama

Mijat Božović

naličje
gusto
dlakavo

Botanika

jajasta
čaura

Digitalis lanata

gola stabljika i
eliptično-lancetasti
goli listovi

cvast gusto obrasla
vunastim i žljezdanim
dlakama

Veronica officinalis

trouglasta
čaura

Veronica persica

bubrežasta
čaura

Verbascum densiflorum

uspravna
stabljika koja
se ne grana

mekano dlakavi listovi
koji se spuštaju
niz stabljiku

rozeta od krupnih
eliptičnih listova

tanjirasta
5-režnjevita
krunica

3 kraća gornja
dlakava prašnika

žig

2 duža donja
gola prašnika

aktinomorfni
cvjetovi

Verbascum phoeniceum

Familia PLANTAGINACEAE

herba (annua v. perenna)
frutex v. suffrutex

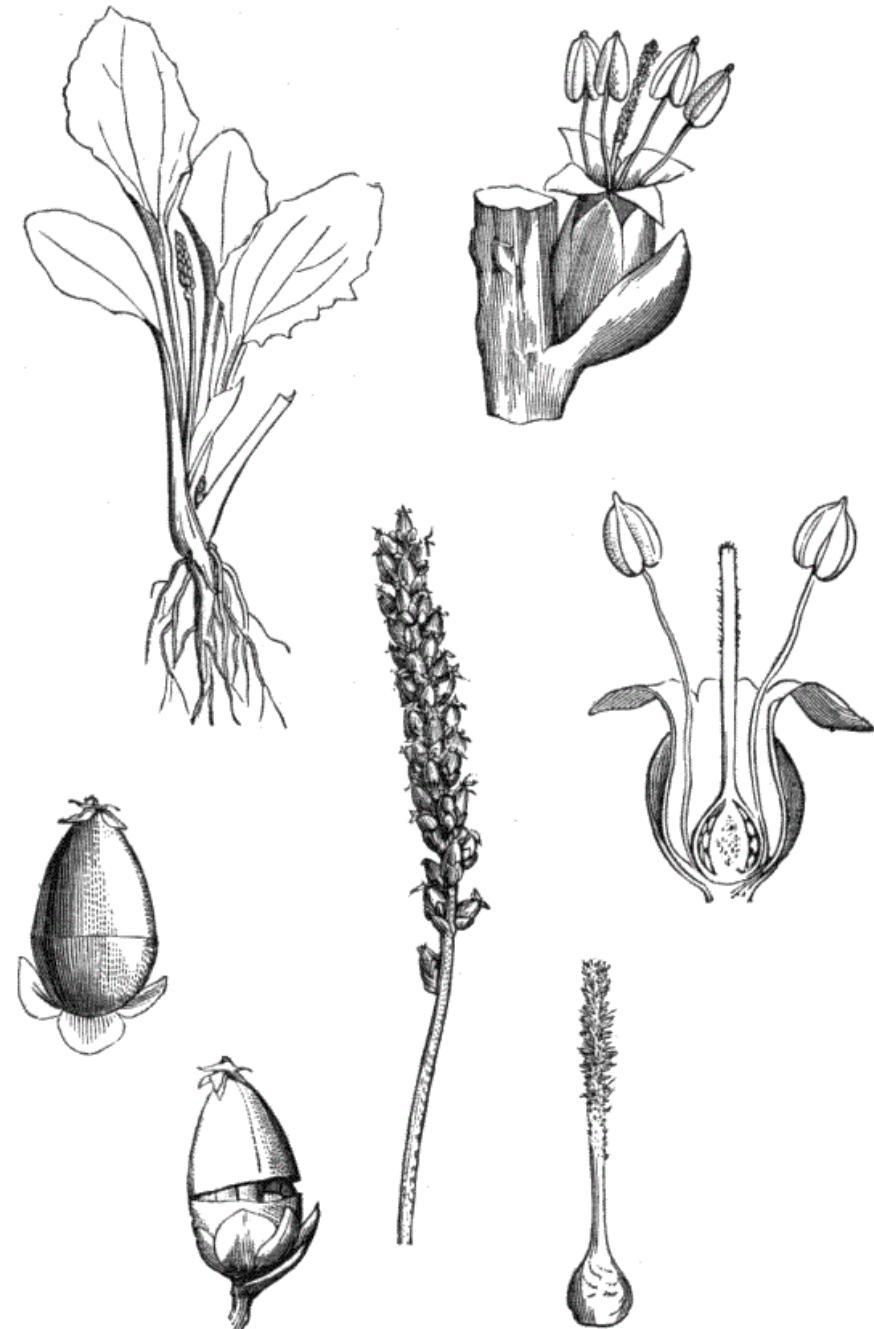
folia simplicia
alterna, rasulata v. opposita

* $K_{(4)} C_{(4)} A_4 G_{(2)}$
spica v. capitulum
rarius flos solitarius

capsula, rarius nux

Plantago major

čaure koje se
otvaraju poklopcem

široko jajasti do eliptični listovi
sa 3-7 istaknutih nerava

Plantago lanceolata

kompaktan i valjkast,
često i glavičast klas

Plantago media

ovalni do eliptični
listovi srednje širine

Plantago indica

sjeme psilijum koje je bogato sluzima i koristi se kao laksans

Pitanja?

Mijat BOŽOVIĆ

Botanika

